

EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGA
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

MÁSODIK SZEKCÍÓ

PÁKOZDI kontra MAGYARORSZÁG ÜGY

(51269/07. sz. kérelem)

ÍTÉLET

STRASBOURG

2014. november 25.

*Ezen ítélet az Egyezmény 44. cikkének 2. bekezdésében foglalt körülmények
beálltával válik jogerőssé. Szerkesztői változtatás alá eshet.*

A Pákozdi kontra Magyarország ügyben

az Emberi Jogok Európai Bírósága (Második Szekció) Kamaraként tartott ülésén, melynek tagjai voltak:

Guido Raimondi, *Elnök*,

Sajó András,

Nebojša Vučinić,

Helen Keller,

Paul Lemmens,

Egidijus Kūris,

Jon Fridrik Kjølbro, *bírák*,

és Stanley Naismith, *Szekció Hivatalvezető*,

a 2014. április 15-i és október 21-én zárt ülést követően

az azon időpontban elfogadott alábbi ítéletet hozza:

AZ ELJÁRÁS

1. Az ügy alapja egy, a Magyar Köztársaság ellen benyújtott kérelem (51269/07. sz.), amelyet az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény („az Egyezmény”) 34. cikke alapján egy magyar állampolgár, Pákozdi Ildikó („a kérelmező”) 2007. november 21-én terjesztett a Bíróság elé.

2. A kérelmezőt Gál Z., Székesfehérváron praktizáló ügyvéd képviselte. A Magyar Kormányt („a Kormány”) Tallódi Z. képviselő képviselte a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumból.

3. A kérelmező azt állította, hogy az adóbírságot kiszabó eljárás során nem biztosítottak számára tisztességes tárgyalást.

4. 2012. december 4-én a kérelem közlésre került a Kormány felé.

A TÉNYEK

I. AZ ÜGY KÖRÜLMÉNYEI

5. A kérelmező 1976-ban született és Igaron él.

6. A Fejér Megyei Adóigazgatóság („az adóhatóság”) 2004. április 25. és 2004. december 3. között adóellenőrzést végzett a kérelmező 1999 és 2001 közötti adóbevallásaira. Az adóhatóság készített egy ellenőrzési jelentést, amelyre a kérelmező észrevételeket tett.

7. Az adóellenőrzési jelentésre, a kérelmezőnek és a kérelmező apjának nyilatkozataira, és a kérelmező észrevételeire tekintettel az adóhatóság a kérelmező terhére 10.961.884 magyar forint (HUF) (körülbelül 39.100 euro) (EUR) további személyi jövedelemadót állapított meg, és 5.480.808 HUF (19.500 EUR) adóbírságot, valamint 6.551.884 HUF (23.300 EUR) kamatot rótt ki. Az adóhatóság nem fogadta el a kérelmező és apja azon nyilatkozatát, miszerint a vitatott pénzösszeg a kérelmező társaságába befektetett tagi kölcsön volt, amelyet az apa adott magánszemélyek közötti kölcsönként. Az apa célvizsgálata alapján az adóhatóság megállapította, hogy a kérelmező apja felhívás ellenére sem szolgáltatott okirati bizonyítékot arra vonatkozóan, hogy a tárgydíszakban a kérdéses összeg a rendelkezésére állt.

8. 2005. május 5-én a fellebbezési eljárás során a másodfokú adóhatóság helyben hagyta az elsőfokú határozatot. Kiemelte, hogy a kérelmező apja csak állította, de semmilyen formában nem bizonyította a kérdéses összeg eredetét, és megjegyzi, hogy mivel adózói forráshiány miatt vizsgálat indult, a kérelmezőt terheli a kérdéses összeg eredetének az igazolása. Az adóhatóság azt is megjegyezte, hogy valószínűtlen, hogy a kérelmező apja egy nagy összegű kölcsönt nyújtott a lányának azért, hogy a kérelmező pénzügyi szolgáltatásokat nyújtson egy olyan társaságnak, amelynek a szülei a többségi tulajdonosai.

A kérelmező a határozatok bírósági felülvizsgálatát kezdeményezte.

9. 2006. február 28-án a Fejér Megyei Bíróság egyes bíróként eljárva szóbeli meghallgatás tartása után megváltoztatta az adóhatóság határozatát. A bíróság a határozatát elsősorban a kérelmező apjának a kérdéses pénzösszeg eredetére vonatkozó nyilatkozatára alapította. A bíróság megjegyezte, hogy az adóhatóság megállapításaival ellentétben kérelmező apjának nem volt kötelezettsége, hogy igazolja a lányának adott, személyi kölcsönként szolgáló bevételének vagy vagyonának létezését vagy eredetét.

Az adóhatóság a Legfelsőbb Bíróságnál felülvizsgálati eljárást kezdeményezett ragaszkodva ahhoz, hogy a kérelmező állításait számviteli bizonyítékokkal kellett volna alátámasztani, amely érvelését már az adóhatósági eljárás során is kifejtette.

Válaszul a kérelmező beadványt nyújtott be a Legfelsőbb Bírósághoz, amelyben kifejtette, hogy véleménye szerint az apja nyilatkozata ugyanolyan bizonyító erővel rendelkezik, mint a számviteli bizonyíték rendelkezett volna. A kérelmező nem kérte tárgyalás tartását, amelyre a polgári perrendtartásról szóló törvény 274. szakasz (1) bekezdése alapján lehetősége lett volna.

10. 2007. április 12-én a Legfelsőbb Bíróság háromtagú tanácsként eljárva, az adóhatóság kezdeményezése alapján tárgyalás tartása nélkül bírálta el az adóhatóság felülvizsgálati kérelmét.

A Legfelsőbb Bíróság kifejtette, hogy az adott körülmények között - miszerint a felperesnek kellett az adóhatóság adóbecslését cáfolnia - a bizonyítás a kérelmezőt terhelte és neki kellett hitelt érdemlő bizonyítékot szolgáltatnia a pénzösszeg eredetére vonatkozóan (a 2006/104. számú ügy alapján). Úgy találta, hogy a kérelmező apjának nyilatkozata hiteltelen, mivel azt nem igazolta a pénzeszközök mozgását alátámasztó számviteli bizonyítékokkal, banki kivonatokkal, szerződéssel vagy egyéb jellegű okiratokkal. Úgy ítélte meg, hogy habár a kérelmező az apjának a kérdéses időszakban fennálló pénzeszközeire vonatkozóan tett nyilatkozatot, de nem nyújtott be bizonyítékot, amellyel igazolta volna, hogy az apjának egy ekkora összeg a rendelkezésére állt. Megjegyezte továbbá, hogy „nem valószínű, hogy egy apa azért kölcsönözzön ekkora összeget a lányának, hogy az aztán pénzügyi szolgáltatásokat tudjon majd nyújtani annak a cégnek, amelynek a szülei a többségi tulajdonosai. Ezt közvetlenül is megtehetette volna, a lánya bevonása nélkül.” A Legfelsőbb Bíróság megjegyezte, hogy a kérelmező nem tudott ésszerű magyarázatot adni erre a bonyolult konstrukcióra, és habár a kérelmező megkísérelte az adóhatóság megállapításait megcáfolni, a kizárólag az apja által tett nyilatkozatból álló bizonyíték nem volt elegendő.

Összességében, a Legfelsőbb Bíróság úgy ítélte meg, hogy a kérelmező állításai nem feleltek meg az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 109. szakasz (3) bekezdésében foglalt „hitelt érdemlő bizonyítékkal” való igazolás kritériumának. Ebből következően az adóhatóság javára megváltoztatta a megyei bíróság ítéletét a polgári perrendtartásról szóló törvény 275. szakasz (4) bekezdése alapján.

Az ítélet ellen további jogorvoslati lehetőség nem állt rendelkezésre. Az ítéletet 2007. május 21-én a kérelmező részére kézbesítették.

II. VONATKOZÓ HAZAI JOGSZABÁLYOK

11. A polgári perrendtartás 73/A. szakaszának az érintett időszakban hatályos szövege:

„(1) A jogi képviselet kötelező:

a) Legfelsőbb Bíróság előtti eljárásban ... (felülvizsgálat) ...”

A polgári perrendtartás 274. szakaszának az érintett időszakban hatályos szövege:

„(1) A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálja el, kivéve, ha a felek bármelyike tárgyalás tartását kéri, vagy a Legfelsőbb Bíróság a tárgyaláson való elbírálást szükségesnek tartja...”

A polgári perrendtartás 275. szakaszának az érintett időszakban hatályos szövege:

„(1) A felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt.

(2) A Legfelsőbb Bíróság a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem ... keretei között vizsgálhatja felül ...

(4) Ha a határozat ... jogszabályt sért, a Legfelsőbb Bíróság a jogszabálysértő határozatot egészben vagy részben hatályon kívül helyezi, és ha a döntéshez szükséges tények megállapíthatók, helyette a jogszabályoknak megfelelő új határozatot hoz, egyébként az ügyben eljárt első- vagy másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.”

12. Az adózás rendéről szóló 2003. évi XCII. törvény így rendelkezik:

Adóbírság

170. szakasz

„(1) Adóhiány esetén adóbírságot kell fizetni. Az adóbírság mértéke – ha e törvény másként nem rendelkezik – az adóhiány 50%-a. Az adóbírság mértéke az adóhiány 200%-a, ha az adóhiány a bevétel eltitkolásával, a bizonylatok, könyvek, nyilvántartások meghamisításával, megsemmisítésével függ össze. Adóbírságot állapít meg az adóhatóság akkor is, ha az adózó jogosulatlanul nyújtotta be támogatási, adó-visszaigénylési, adó-visszatérítési kérelmét, vagy igénylésre, támogatásra, visszatérítésre vonatkozó bevallását, és a jogosultság hiányát az adóhatóság a kiutalás előtt megállapította. A bírság alapja ilyen esetben a jogosulatlanul igényelt összeg.”

171. szakasz

„(3) Az adóbírság megállapítása nem érinti a késedelmi pótlékfizetési kötelezettséget.”

A JOG

I. AZ EGYEZMÉNY 6. CIKKE 1. BEKEZDÉSÉNEK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

13. A kérelmező azt sérelmezte, hogy a hazai bíróságok előtt a rá kiszabott adóbírságok tekintetében nem volt tisztességes tárgyalás. Az Egyezmény 6. Cikkének 1. bekezdésére hivatkozott, amelynek a panaszt érintő szövege így szól:

„Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan ... tárgyalja, és hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában, illetőleg az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően.”

14. A Kormány vitatta a panaszt.

A. Elfogadhatóság

15. Az Egyezmény rendelkezéseivel való összeegyeztethetőség tekintetében a Kormány megkérdőjelezte a 6. cikk büntetőjogi vonatkozásának alkalmazhatóságát. A magyar adóbírságok egyes jellemzői alapján azok kirovása nem minősül az 6. cikk szerinti „büntetőjogi vádnak”. Elsőként megjegyzendő, hogy a magyar jogrendszerben az adóbírságok a közigazgatási jog alá tartoznak, és az adóbírság nem jár büntetőjogi következményekkel. Másodszor, nincs elrettentő vagy büntető jellegük, amit az is bizonyít, hogy mértékük nem jelentős,

az összegük alacsony, az adóhiány 50%-a. Továbbá, az adóbírságok kirovásához felróhatóságot kell bizonyítani, amelynek mértéke akár a büntetés csökkentését is eredményezheti méltányosság alapján.

16. A kérelmező azt állította, hogy a kirótt adóbírságok a 6.1. bekezdése szerinti „büntetőjogi vádnak” minősülnek. Rámutatott, hogy jelentős büntetést szabtak ki rá. Véleménye szerint a kérelem nem összeegyeztethetetlen *ratione materiae* az Egyezmény rendelkezéseivel.

17. A Bíróság megjegyzi, hogy jelen eset olyan eljárást érint, amelyben a kérelmezőnek az adóbevallásban elkövetett hiba, majd adótartozás megállapítása után személyi jövedelemadót, 50 %-os bírságot és kamatot kellett megfizetnie. A Bíróság következetesen kimondta, hogy az adóbevallás és az adóbírságok a 6. cikkének polgári jogi vonatkozásán kívül esnek (ld. *Ferrazzini v. Italy* [GC], no. 44759/98, § 29, ECHR 2001-VII; és *Jussila v. Finland* [GC], no. 73053/01, § 29, ECHR 2006-XIII). A kérdés tehát az, hogy jelen esetben az eljárás a 6. cikk autonóm értelmezése szerint „büntetőjoginak” minősül-e és így vonatkoznak-e rá az abban foglalt garanciák.

18. A Bíróság esetjoga három kritériumot állapít meg, amely alapján eldönthető, hogy az Egyezmény 6. cikke szerinti „büntetőjogi vád” esete fennáll-e. Az első ilyen feltétel a jogsértés hazai jog szerinti minősítése, a második a jogsértés természete, a harmadik pedig az érintett személyt fenyegető büntetés súlyosságának a természete és mértéke (ld. *Engel and Others v. the Netherlands*, 8 June 1976, Series A no. 22). A második és harmadik feltételek vagylagosak és nem szükségszerűen kumulatívak. Ez azonban nem zárja ki a kumulatív megközelítést, amennyiben a feltételek külön-külön történő megvizsgálása mellett nem lehetséges annak egyértelmű eldöntése, hogy beszélhetünk-e „büntetőjogi vádról” (ld. különösen, *Janosevic v. Sweden*, no. 34619/97, § 67, ECHR 2002-VII; és *Jussila*, fent hivatkozott, §§ 30-31).

19. A bírságok hazai minősítését illetően a Bíróság megjegyzi, hogy azok nem a büntetőjog hatálya alá tartoznak, hanem az adózás hatálya alá. Továbbá, a magyar jogban a bírságok nem a büntetőjogi szankciók körébe tartoznak, hanem inkább közigazgatási szankciónak minősülnek, és nem kapcsolódnak hozzájuk a büntetett előlethez fűződő következmények. Ebből kifolyólag a bírságokat a hazai jogban nem lehet a büntetőjog alá tartozónak tekinteni. Azonban ez a megfontolás nem ügydöntő.

20. A második feltételt megvizsgálva, nevezetesen a kérelmező magatartásának felróhatóságát, a Bíróság úgy véli, hogy az adóhatóság azért rótt ki a kérelmezőre bírságot, mert az a személyi jövedelemadóval kapcsolatban pontatlan adatokat szolgáltatott, és ez az általános adójogi szabályozás (ld. a fenti 12. szakaszt) szerint a Magyarországon adóköteles valamennyi személyre, nem pedig csak egy meghatározott jogállású személyekből álló korlátozott csoportra érvényes.

Továbbá, nyilvánvaló, hogy az adóbírság alkalmazása nem kártérítési célú, hanem büntetésként szolgál, hogy elrettentsen a jogsértés újbóli elkövetésétől és szankcionálja az adófizetési kötelezettség megszegését. Ez alapján megállapítható,

hogy a bírságot elrettentési és büntetési célú szabály alapján rótták ki.

21. A lehetséges büntetés súlyosságát illetően (ld. a fenti 12. szakaszt), az adóbírságot az adóhiány összegének százalékában határozzák meg, általában 50%-ban felső határ nélkül. A jelen esetben az adóhatóság által kirótt, 5.480.808 HUF (19.500 EUR) összegű bírság valóban jelentős volt. Mivel nincs arra utaló jel, hogy a bírósági felülvizsgálat során magasabb összegű adóbírságot állapíthattak volna meg, maga a kirótt bírság jelzi, hogy a bírósági eljárásnak mi volt a tétje.

22. A Bíróság véleménye szerint, az adóbírságokra vonatkozó szabályok általános természete és a büntetések célja azt mutatja, hogy a kérelmezővel szemben az Egyezmény 6. Cikkének értelmezésében büntetőjogi vádat emeltek, amelyet a kiszabott büntetés súlyossága is bizonyít. A 6. Cikk ezért alkalmazandó a bírósági felülvizsgálatra.

Ezért, a kérelem nem összeegyeztethetetlen *ratione materiae* az Egyezmény rendelkezéseivel.

23. A Bíróság megjegyzi továbbá, hogy a kérelem nem nyilvánvalóan megalapozatlan az Egyezmény 35. cikkének 3. bekezdés (a) pontja szerinti értelemben. Továbbá megjegyzi, hogy semmilyen más alapon sem elfogadhatatlan. Ezért elfogadhatónak kell nyilvánítani.

B. Érdem

1. A felek érvei

24. A Kormány úgy véli, hogy feltéve, hogy a 6. Cikk alkalmazható, a 6. Cikk 1. bekezdése alapján fennálló nyilvános tárgyalás tartására vonatkozó kötelezettség nem abszolút. Jelen esetben nem volt szükség tárgyalás tartására, mivel a kérdéses cselekmény nem minősült a szűkebb értelemben vett büntetőjog hatálya alá tartozó bűncselekménynek. Továbbá, az ügy kapcsán nem merült fel olyan ténybeli vagy jogi kérdés, amelyet írásbeli beadványok alapján nem lehetett volna megoldani, ezért a tárgyalás a kérelmező védekezéséhez nem adott volna új elemet. Valamint a Legfelsőbb Bíróság ítélete csak jogkérdésre vonatkozott, a tényállásra nem.

Végezetül a Kormány kihangsúlyozta, hogy a kérelmező nem kérte tárgyalás tartását, habár a jogszabály alapján jogosult volt rá (ld. a fenti 11. szakaszt). Volt jogi képviselője, a polgári perrendtartásban előírt kötelező jogi képviselő alapján, és az ügyvédnek tisztában kellett volna lennie a Legfelsőbb Bíróság eljárásának szabályaival, beleértve annak lehetőségét is, hogy a korábbi ítéletet a kérelmezőre hátrányosan változassa meg. A tárgyalás tartásának kérése csak egy általános elővigyázatossági lépés lett volna annak érdekében, hogy ennek lehetőségét szóbeli előadások útján megelőzzék.

25. A kérelmező rámutatott, hogy az ügyében az Egyezmény 6. Cikkének büntetőjogi vonatkozású rendelkezéseiben foglalt garanciáknak érvényesülniük kellett volna. Azzal, hogy az ügyét közigazgatási jogvitának minősítették, a hatóságok megfosztották őt a büntetőeljárások során alkalmazandó tisztességes

eljárásra vonatkozó garanciáktól.

Továbbá előadta, hogy a Legfelsőbb Bíróság jogsértő módon járt el, amikor a döntő jelentőségű bizonyítékot újból mérlegelte; a megfelelő eljárás az lett volna, ha visszautalta volna az ügyet az alsóbb szintű bírósághoz, amennyiben úgy ítélte meg, hogy több, illetve egyéb bizonyítékokra is szükség volt. A Legfelsőbb Bíróság ítélete előtt nem volt lehetősége arra, hogy megtudja, hogy fennáll annak a veszélye, hogy a Legfelsőbb Bíróság nem fogadja el az apja nyilatkozatát, hogy a bizonyítékok ismételt mérlegelésére kerülhet sor, és következésképpen szükség lett volna arra, hogy tárgyalás tartását kérje.

2. A Bíróság mérlegelése

26. A Bíróság felidézi, hogy a szóbeli és nyilvános tárgyalás a 6. Cikk 1. bekezdésének alapelve (lásd több hatóság között *Malofeyeva v. Russia*, no. 36673/04, § 105, 30 May 2013). Jelentős eleme a büntetőeljárás tisztességességének, de nem az egyetlen eleme. A Bíróság elsődleges feladata a 6. Cikk 1. bekezdése alapján az egész büntető eljárás tisztességességének megítélése (ld. *Taxquet v. Belgium* [GC], no. 926/05, § 84, ECHR 2010, további hivatkozásokkal). Ennek értékelése során a Bíróság az eljárás egészét veszi majd alapul a védelem jogainak, de a közérdeknek és az áldozatnak azon jogára is tekintettel, hogy a bűncselekménnyel kapcsolatban a hatóságok megfelelően jártak el (ld. *Gäfgen v. Germany* [GC], no. 22978/05, § 175, ECHR 2010).

27. A Bíróság egyetért a Kormánnyal abban, hogy a tárgyalás tartása nem abszolút követelmény. Lehetnek olyan eljárások, amelyekben nincs szükség tárgyalásra, például olyan esetekben, amikor nincsenek elfogadhatósági kérdések vagy vitatott tények, amelyek alapján tárgyalásra lenne szükség, és a bíróságok tisztességesen és ésszerűen ítéletet tudnak hozni a felek beadványai és egyéb írásos anyagok alapján (ld. *Döry v. Sweden*, no. 28394/95, § 37, 12 November 2002).

28. Elismerte továbbá, hogy a nemzeti hatóságok figyelembe vehetnek hatékonysági és gazdasági igényeket is, és úgy ítélte meg, hogy amennyiben szisztematikusan tárgyalásokat tartanak a bíróságok, az ellehetetlenítené a 6. Cikk 1. bekezdése szerinti ésszerű határidőn belüli elbírálás követelményét (ld. *Fredin v. Sweden* (no. 2), 23 February 1994, §§ 21-22, Series A no. 283-A). Az is igaz, hogy a *Jussila* ügyben a Bíróság úgy érvelt, hogy az adóbírságok különböznek a szoros értelemben vett büntetőjogtól; következésképpen a garanciák büntetőjogi vonatkozású részeit nem szükséges a legnagyobb szigorúsággal alkalmazni (ld. *Jussila*, § 43, fent hivatkozott). Abban az esetben a Bíróság úgy találta, hogy szükségtelen tárgyalást tartani, mivel a kérelmezőnek elegendő lehetőség állt rendelkezésére, hogy írásban vigye az ügyet, az adóhatóság beadványaira észrevételeket tegyen, és minden tény- vagy jogkérdésre megfelelően lehetett volna reagálni (ld. *Jussila*, § 47, fent hivatkozott).

29. Továbbá, fel kell idézni azt, hogy a bizonyítékok elfogadhatósága a nemzeti szabályozás alá tartozik és a nemzeti bíróságok döntenek róla, a Bíróság csak azt vizsgálhatja, hogy az eljárás tisztességes volt-e (ld. *Al-Khawaja and*

Tahery v. the United Kingdom [GC], nos. 26766/05 és 22228/06, § 118, ECHR 2011). A Bíróság egyetlen feladata az Egyezmény alapján annak eldöntése, hogy az eljárás egésze, beleértve a bizonyítást is, tisztességes volt-e (ld. *Elsholz v. Germany* [GC], no. 25735/94, § 66, ECHR 2000-VIII). Minden releváns információt, különös tekintettel a kérelmező korábbi magatartására vonatkozó állítólagos gyanút, nyilvánosan bíróság elé kell vinni vagy kontradiktórius eljárás keretében kell megvizsgálni (ld. *Malininas v. Lithuania*, no. 10071/04, § 36, 1 July 2008).

30. Jelen esettel kapcsolatban a Bíróság megjegyzi, hogy az elsőfokú bíróság előtt sor került nyilvános tárgyalásra. A bíróság meghallgatta a kérelmező tanúját, azaz a kérelmező apját (összehasonlítva és ellentétben a fent hivatkozott *Jussila* ügyel). Ebben a tekintetben már csak azt kell megvizsgálni, hogy a Legfelsőbb Bíróság előtt a tárgyalás tartásának alapelvétől való eltérés az adott körülmények között igazolható-e (ld. *mutatis mutandis*, *Suuripää v. Finland*, no. 43151/02, § 42, 12 January 2010).

31. A Bíróság megismétli ezen a ponton, hogy ahol a hazai jog fellebbezési jogot biztosít, a fellebbezési eljárást a bírósági eljárás részeként kezelik és ennek megfelelően arra is vonatkoznak a 6. Cikkben foglalt garanciák (ld. *Delcourt v. Belgium*, 17 January 1970, § 25, Series A no. 11; és *Gurov v. Moldova*, no. 36455/02, § 33, 11 July 2006).

32. Azonban a 6. Cikk még azokban az esetekben sem mindig kívánja meg a nyilvános tárgyalás tartását, és annál kevésbé a személyes megjelenés jogát, amikor a fellebbviteli bíróság mind ténykérdések, mind jogkérdések felülvizsgálatára rendelkezik hatáskörrel (ld. *Fejde v. Sweden*, 29 October 1991, § 31, Series A no. 212-C).

33. Annak eldöntése érdekében, hogy kellett volna-e tárgyalás tartani, figyelemmel kell lenni, egyéb megfontolások mellett, a kérdéses eljárás különös jellemzőire, és a kérelmező érdekei képviselésének és védelmének a módjára a felsőbb szintű bíróság előtt, különösen az eldöntendő kérdések természetének (ld. *Helmers v. Sweden*, 29 October 1991, §§ 31-32, Series A no. 212-A) és a kérelmező szempontjából való fontosságuknak fényében (ld. *Hermi v. Italy* [GC], no. 18114/02, § 62, ECHR 2006-XII). Olyan esetekben, amikor a felsőbb szintű bíróság ítélete a bizonyítékok átfogó értékelésén alapul és megváltoztatja a kérelmező felmentését (amelyre tárgyalás megtartása és a bizonyítékok bemutatása után került sor az alsóbb szintű bíróságon), a tisztességes eljárás megköveteli, hogy a kérelmezőnek legyen lehetősége a vádról nyilatkozni (ld. *Laaksonen v. Finland*, no. 70216/01, § 32, 12 April 2007) és bizonyítékokat személyesen bemutatni (ld. *Suuripää*, fent idézett, § 47). Továbbá, az a tény, hogy a fellebbviteli bíróság az elsőfokú bíróság felmentő ítéletét a kérelmező személyes meghallgatása nélkül változtatja meg, nem jelenti önmagában az Egyezmény 6. Cikke 1. bekezdésének megsértését (ld. *Botten v. Norway*, 19 February 1996, § 48, *Reports of Judgments and Decisions* 1996-1). Ezen kérdések értékelésekor többek között figyelemmel kell lenni az eljárás különös jellemzőire, és a fellebbviteli bíróság előtt a kérelmező érdekei képviselésének és

védelmének a módjára, különös tekintettel az eldöntendő kérdés és annak a kérelmező szempontjából való fontosságára tekintettel (ld. *Kremzow v. Austria*, 21 September 1993, §§ 58-59, Series A no. 268-B; és *Belziuk v. Poland*, 25 March 1998, § 37, *Reports* 1998-11).

34. A Bíróság megállapítja, hogy a kérelmező nem kérte tárgyalás tartását. Felmerül az a kérdés, hogy úgy kell-e ezt tekinteni, hogy lemondott a tárgyaláshoz való jogáról (ld. *Malhous v. the Czech Republic* (dec.) [GC], no. 33071/96, § 58, ECHR 2000-XII).

35. A Legfelsőbb Bíróság ítéletéből az látszik, hogy nem vizsgálták meg azt, hogy az ügy körülményei, különösen a bizonyítékok újbóli értékelése, szükségessé tette-e tárgyalás tartását, és hogy a kérelmező nem volt tudatában annak, hogy az ügyében történő felülvizsgálat a bizonyítékok újbóli értékelésével jár majd. Ezen körülmények között a Bíróság nem tud döntő jelentőséget tulajdonítani annak, hogy a kérelmező nem kérte tárgyalás tartását, hanem önálló értékelés során el kell döntenie a 6. Cikk követelményei alapján, hogy az eljárás összességében tisztességes volt-e. Amint arra a Bíróság fent rámutatott, a Bíróságnak meg kell vizsgálnia, hogy a tárgyalás tartásának alapelvétől történő eltérés az adott ügy körülményei alapján a fellebbviteli szinten igazolható-e az összességében vizsgált hazai eljárások különös jellege által. Ahhoz, hogy a kérdésben döntés születhessen, figyelembe kell venni a nemzeti fellebbezési és felülvizsgálati rendszert, a Legfelsőbb Bíróság hatásköreit és a Legfelsőbb Bíróság előtt a kérelmező érdekei képviselőjének és védelmének a módját különös tekintettel az eldöntendő kérdés és annak a kérelmező szempontjából való fontosságára tekintettel (ld. *mutatis mutandis*, *Ekbatani v. Sweden*, 26 May 1988, § 28, Series A no. 34; és *Keskinen and Veljekset Keskinen Oy v. Finland*, no. 34721/09, § 36, 5 June 2012).

36. A Bíróság úgy véli, hogy jelen esetben a Legfelsőbb Bíróságnak a kérelmező terhére nagy összegű adóbírság megfizetését előíró ítélete lényegében a kérelmező apja által tett nyilatkozat bizonyító erejének újraértékelésén alapult. A Legfelsőbb Bíróság úgy ítélte meg, hogy a kérelmező jövedelmének eredetére vonatkozóan az apja által tett nyilatkozat nem megfelelő és nem elegendő; ezért a kérelmező nem szolgáltatott hiteles bizonyítékot az adóbevalláson bevallott jövedelme és az adóhatóság által megbecsült adóalap közötti különbségre vonatkozóan (ld. a fenti 10. bekezdést).

37. A Bíróság számára az apa nyilatkozatának elfogadhatósága egy olyan kérdés, amely igazolta volna azt, hogy a kontradiktórius eljárásban a Legfelsőbb Bíróságnak hasznos lehet a tárgyaláson a tanúról kialakult személyes benyomás és a kérelmező és/vagy a tanúk szóbeli magyarázatai, még akkor is, ha a kérelmező egyébként írásbeli formában benyújtotta azokat a Legfelsőbb Bírósághoz. Igaz az, hogy a Legfelsőbb Bíróság legfőbb oka a bizonyíték elutasítására a hasonló tranzakciók során szokásosan keletkező egyéb okirati bizonyítékok hiánya volt. A Bíróság figyelembe veszi azonban azt - mivel a rendelkezésére álló adatok alapján nyilvánvaló -, hogy jelen ügyben nincsenek a bizonyítékoknak formai szabályai és a bíróság bármilyen jellegű bizonyítékot

elfogadhatott, és a kérelmezőnek, valamint esetleg a kérelmező apjának a meghallgatása kívánatos lett volna a tisztességes tárgyalás tekintetében, hogy lehetőséget biztosítsanak a védelemnek az őt megillető jogok legteljesebb gyakorlására.

38. A Bíróság tekintete veszi továbbá, hogy a bizonyítási teher megfordulásakor (ld. a fenti 10. bekezdést) a tisztességes eljárás alapján különös figyelmet kell fordítani arra, hogy a megvádolt személy ügyét kontradiktórius módon bírálják el, amelyre jelen esetben kizárólag írásbeli formában került sor (összehasonlítva és ellentétben *Dallos v. Hungary*, no. 29082/95, § 52, ECHR 2001-II).

39. Ez különösen így van ebben az esetben, mivel a felülvizsgálat során nem csak jogkérdések, hanem fontos ténykérdések is felmerültek és ez az arra vonatkozó kiterjedt értékeléshez vezetett, hogy az alacsonyabb fokú bíróság megfelelően értékelte-e a bizonyítékokat, és az, hogy ennek keretében a kérelmezőnek nem biztosították a lehetőséget, hogy érveit szóban előadja, nyilvánvalóan döntő jelentőséggel bír az ügy kimenetele szempontjából. A Bíróság megjegyzi továbbá, hogy a Legfelsőbb Bíróság volt az ügyben az utolsó fórum, amely a kérelmező ellen hozott „büntetőjogi vádokról” érdemben döntött és nem állt rendelkezésre további jogorvoslati lehetőség. A Legfelsőbb Bíróság azon ítéletének a megkérdőjelezése nélkül, miszerint az alsóbb szintű bíróság hibásan értékelte a bizonyítékokat, az adóhatóság pedig helyesen, a Bíróság úgy véli, hogy a 6. Cikk 1. bekezdése alapján a bíróságnak tárgyalást kellett volna tartania arra való tekintettel, hogy a kérelmező számára mi forgott kockán.

A Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy egy büntetőeljárással egyenértékű jellegű eljárás során, ahol a bizonyítási teher törvény alapján a kérelmező terhére fordul át, és ahol a tények relevanciájának ismételt értékelésére kerül sor, az ügy érdemében tárgyalás tartása nélkül való döntés a tisztességes tárgyalásra vonatkozó követelményeknek nem felel meg (ld. a fenti 26. bekezdést). Valójában a jelen ügy körülményei figyelemreméltó hasonlóságot mutatnak a *Suuripää* ügy (fent hivatkozott, § 44) körülményeihez, amelyben a Bíróság megállapította a 6. Cikk 1. bekezdésének sérelmét, habár kifejezetten büntetőjogi, nem pedig adójogi kontextusban (ld. még, *mutatis mutandis*, *Sigurpór Arnarsson v. Iceland*, no. 44671/98, § 36, 15 July 2003; és *Iqual Coll v. Spain*, no. 37496/04, § 37, 10 March 2009.)

40. Következésképpen a Bíróság megállapítja a 6. Cikk 1. bekezdésének megsértését.

II. AZ EGYEZMÉNY 41. CIKKÉNEK ALKALMAZÁSA

36. Az Egyezmény 41. Cikke kimondja:

“Ha a Bíróság az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek megsértését állapítja meg és az érdekelt Magas Szerződő Fél belső joga csak részleges jóvátételt tesz lehetővé, a Bíróság – szükség esetén – igazságos elégtételt ítél meg a sértett félnek.”

A. Károk

41. A kérelmező összesen 125,460 euró (EUR) vagyoni kártérítést követelt. Ez az összeg megegyezik a kérelmezőre kirótt adóbírság összegével és a kamattal. Továbbá 300.000 EUR nem vagyoni kártérítést követelt.

42. A Kormány vitatta az igényeket.

43. A Bíróság nem lát okozati összefüggést az Egyezmény rendelkezésének megsértése és az állított vagyoni kár között, valamint nem tudja azt sem megbecsülni, hogy mi lett volna az ügy kimenetele, ha a Legfelsőbb Bíróság előtti eljárásban sor került volna tárgyalás megtartására, ezért elutasítja az igényt. Úgy véli azonban, hogy a kérelmező bizonyos mértékű nem vagyoni kárt szenvedett, és e címen, méltányosság alapján 7.500 EUR összegű nem vagyoni kártérítést ítél meg számára.

44. A Bíróság megismétli, hogy az Egyezmény 6. Cikk 1. bekezdése sérelme esetén a kérelmezőt olyan helyzetbe kell hozni, amilyenben akkor lett volna, ha az abban a rendelkezésben foglaltakat nem hagyták volna figyelmen kívül (ld. *Piersack v. Belgium* (Article 50), 26 October 1984, § 12, Series A no. 85). Az alperes államtól az Egyezmény 46. Cikke szerinti kötelezettségei végrehajtásának érdekében elvárt speciális jogorvoslati intézkedéseknek - amennyiben vannak ilyenek - az egyedi eset speciális körülményeitől kell függeniük és azokat a Bíróságnak az ügyben hozott ítélete fényében kell meghatározni (ld. *Öcalan v. Turkey* [GC], no. 46221/99, § 210, ECHR 2005-IV). Ebben a tekintetben, figyelemmel a kérelmező ellen folytatott eljárásnak az Egyezmény szerint fennálló büntetőjogi természetére, a Bíróság az Egyezmény 46. Cikkével kapcsolatos, az ügghöz kapcsolódó esetjogára is hivatkozik (lásd többek között, *Gençel v. Turkey*, no. 53431/99, § 27, 23 October 2003; és *Somogyi v. Italy*, no. 67972/01, § 86, ECHR 2004-IV).

B. Költségek és kiadások

45. A kérelmező a hazai eljárások és a Bíróság előtti eljárás során felmerült költségeire tekintettel összesen 4.700 EUR-t követelt.

46. A Kormány vitatta az igényt.

47. A Bíróság esetjoga alapján a kérelmező a költségeinek és kiadásainak olyan mértékű megtérítésére jogosult, amely az eljárások során összepszerűen ténylegesen és szükségképpen felmerült, és összepszerűségükben ésszerű. Jelen esetben a birtokában lévő dokumentumok és fenti kritériumok alapján a Bíróság úgy ítéli meg, hogy a felmerült költségek vonatkozásában 2.000 EUR összeg megítélése indokolt.

C. Késedelmi kamat

48. A Bíróság úgy találja megfelelőnek, hogy a késedelmi kamatnak az Európai Központi Bank marginális kölcsönkamatán kell alapulnia, s ahhoz további három százalékpontot kell hozzáadni.

EZEN INDOKOK ALAPJÁN A BÍRÓSÁG

1. Egyhangúlag elfogadhatónak *nyilvánítja* a kérelmet;
2. Öt szavazattal kettő ellenében *megállapítja*, hogy az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdését megsértették;
3. Öt szavazattal a kettő ellenében elrendeli,
 - (a) hogy az alperes Állam attól az időponttól számított három hónapon belül, amikor az ítélet az Egyezmény 44. Cikkének 2. bekezdése szerint jogerőssé válik, a kérelmező számára magyar forintban a teljesítéskori átváltási árfolyam alkalmazásával:
 - (i) nem vagyoni kár tekintetében 7.500 (hétezer-ötszáz) eurót, továbbá az ezen összeget terhelő adók összegét;
 - (ii) a kérelmező számára költségek és kiadások tekintetében 2.000 (kétezer) EUR-t, továbbá az ezen összeget terhelő adók összegét köteles megfizetni;
 - (b) hogy a fent említett három hónap lejártát követően a teljesítés időpontjáig a késedelmes időszakra az Európai Központi Bank marginális kamatlábát három százalékponttal meghaladó mértékű kamatot kell fizetni a fenti összegek után;
4. A kérelmező igazságos elégtétellel kapcsolatos további igényét egyhangúlag *elutasítja*.

Készült angol nyelven, írásbeli kihirdetésre került 2014. november 25-én, a Bíróság Eljárási Szabályzata 77. Cikk 2. és 3. bekezdésének megfelelően.

Stanley Naismith
Hivatalvezető

Guido Raimondi
Elnök

Az Egyezmény 45. Cikk 2. bekezdésével és a Bíróság Eljárási Szabályzata 74. Cikk 2. bekezdésével összhangban a következő különvéleményeket csatolták az ítélethez:

- (a) Lemmens bíró párhuzamos véleménye, amelyhez csatlakozott Vučinić bíró;
- (b) Keller és Kjølbrot bírának közös ellenvéleménye.

G.R.A.
S.H.N.

LEMMENS BÍRÓ PÁRHUZAMOS VÉLEMÉNYE, AMELYHEZ CSATLAKOZOTT VUČINIĆ BÍRÓ

1. A többséggel együtt szavaztam az Egyezmény 6. Cikk 1. bekezdése megsértésének megállapítása érdekében. Azonban az ehhez a döntéshez vezető érveim eltérnek a kollégáim érveitől.

2. A panasz egy, a Legfelsőbb Bíróság előtti, az adóhatóság által a Fejér Megyei Bíróság ítéletének felülvizsgálata érdekében kezdeményezett eljárás. Az elsőfokú bíróság a kérelmező javára döntött a kérelmező apjának nyilatkozata alapján, mely szerint a vitatott összeget kölcsön formájában ő biztosította a kérelmezőnek. A bíróság úgy ítélte meg, hogy a további, különösen az apa jövedelmének eredetét igazoló bizonyítékokra nem volt szükség (ld. az ítélet 9. bekezdését).

Az adóhatóság felülvizsgálat iránti kérelmében különösen ahhoz ragaszkodott, hogy „a kérelmező állításait számviteli bizonyítékokkal kellett volna alátámasztani” (ibid). Ez jogi kérdés.

A Legfelsőbb Bíróság előtti eljárásban ellenérdekű fél kérelmező azt a választ adta, hogy „az apja nyilatkozata legalább olyan bizonyító erővel rendelkezik, mint amilyennel a számviteli bizonyíték rendelkezett volna” (ibid).

A Legfelsőbb Bíróság a megyei bíróság ítélete elleni kifogás vizsgálatával kezdett. Úgy találta, hogy a bizonyítás a kérelmezőt terheli, akinek az adóhatóság határozatát „hitelt érdemlő bizonyítékokkal” kellett megtámadnia. Úgy ítélte meg, hogy a „kérelmező apjának nyilatkozata hiteltelen, mivel azt nem igazolta a pénzeszközök mozgását alátámasztó számviteli bizonyítékokkal, banki kivonatokkal, szerződéssel vagy egyéb jellegű okiratokkal.” Arra a következtetésre jutott, hogy a kérelmező állításai nem feleltek meg a „hitelt érdemlő bizonyítékkal” való igazolás kritériumának, és ezen az alapon hatályon kívül helyezte a megyei bíróság ítéletét (az ítélet 10. bekezdése).

A Legfelsőbb Bíróság az ügyet visszautalhatta volna a kérelmező kérelmének a megállapítások fényében történő újratárgyalására a megyei bíróságnak. Azonban nem ez történt. A polgári perrendtartás 275. szakasz (4) bekezdésében biztosított hatáskörében eljárva, amely alapján a Legfelsőbb Bíróság az ügy érdemében döntést hozhat, "amennyiben [az új] ítélet meghozatalához szükséges tények megállapíthatók", úgy ítélte meg, hogy a kérelmező nem tett eleget a bizonyítási tehernek, ezért az adóhatóság határozatának megtámadását elutasította (ibid).

3. A jelen kérelemben felmerült kérdés az, hogy a kérelmezőnek volt-e arra megfelelő lehetősége, hogy a Legfelsőbb Bíróság előtt megvédje magát, tekintettel a bíróság elé vitt kérdések természetére.

Ebben a tekintetben emlékezzünk arra, hogy a tisztességes tárgyaláshoz való jog magában foglalja a kontradiktórius eljáráshoz való jogot. Ez a jog elvben azt jelenti, hogy a feleknek lehetőségük van rá, hogy tudomásuk legyen minden, a bíróság döntésének befolyásolása érdekében benyújtott bizonyítékról vagy észrevételről és azokra észrevételeket tehetnek (ld. *Lobo Machado v. Portugal*,

20 February 1996, § 31, *Reports of Judgments and Decisions* 1996-1, és *Vermeulen v. Belgium*, 20 February 1996, § 33, *Reports* 1996-1). A bíróságnak tiszteletben kell tartania a kontradiktórius eljárás alapelvét, például akkor, amikor a saját maga által hivatkozott indítvány alapján dönt az ügyben (ld. *Čepek v. the Czech Republic*, no. 9815/10, § 45, 5 September 2013).

Az eldöntendő kérdés ennek megfelelően az, hogy a kérelmezőt meglepetésként érte-e az, hogy a Legfelsőbb Bíróság nem csak a megtámadott határozat jogszerűségét vizsgálta meg, hanem az ügy érdemében is rendelkezett (ld., *mutatis mutandis*, *Dallos v. Hungary*, no. 29082/95, § 48, ECHR 2001-11; *Laaksonen v. Finland*, no. 70216/01, § 32, 12 April 2007; *Suuripää v. Finland*, no. 43151/02, § 46, 12 January 2010; és *Čepek*, fent, § 48; összehasonlítva és ellentétben *Keskinen and Veljekset Keskinen Oy v. Finland*, no. 34721/09, § 40, 5 June 2012). Különös figyelmet kell szentelni azoknak a helyzeteknek, amikor úgy tűnik, az eljárás egy nem várt fordulatot vett, különösen az illetékes bíróság mérlegelési jogkörébe tartozó kérdéssel kapcsolatban (lásd *Čepek*, fent hivatkozott, § 48).

4. Jelen esetben a felülvizsgálat iránti kérelem csak jogkérdésre irányult, nevezetesen annak eldöntésére, hogy a megyei bíróság alapíthatta-e ítéletét kizárólag a kérelmező apja által tett nyilatkozatra, más szavakkal, hogy a nyilatkozat hitelt érdemlő bizonyítéknak minősülhetett-e. Azzal, a nyilatkozat értékelésén alapuló döntéssel, hogy az nem volt hitelt érdemlő bizonyíték és az ügy érdemében ez alapján történő döntéssel a Legfelsőbb Bíróság saját hatáskörében túllépett a kérelem határain. Véleményem szerint a kérelmezőtől nem volt elvárható, hogy előre lássa azt, hogy a Legfelsőbb Bíróság így jár majd el. Fontos megjegyezni az ügy érdemében való döntés tekintetében, hogy ez inkább a főszabály alóli kivételnek minősül, a főszabály ugyanis az alsóbb szintű bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az ügynek az említett bírósághoz történő visszautalását írja elő.

A kontradiktórius eljáráshoz való jog tiszteletben tartása csak akkor valósult volna meg ebben az ügyben, ha a Legfelsőbb Bíróság vagy kifejezetten felhívta volna a feleket, hogy adják elő az arra vonatkozó véleményüket, hogy a kérelmező apja által tett nyilatkozat *ténylegesen* hitelt érdemlő bizonyítéknak minősült-e (ld. *Čepek*, fent hivatkozott 57 §.), amely esetben tárgyalás tartása elkerülhetetlen lett volna (ld. az ítélet 37. bekezdését), vagy visszautalta volna az ügyet a megyei bíróságnak az apa által tett nyilatkozat elfogadhatóságának - a kérelmező által benyújtott egyéb elemek fényében való - eldöntése érdekében.

5. Röviden összefoglalva úgy vélem, hogy annak eldöntése, hogy a Legfelsőbb Bíróság tárgyalás tartása nélkül elbírálhatta-e volna az ügyet, nem releváns. Az a legfontosabb kérdés, hogy az eljárás teljesen kontradiktórius volt-e. Az eljárás kontradiktórius jellegének biztosítása megvalósulhatott volna egyrészt tárgyalás megtartásával, amelyre azután került volna sor, hogy feleket a bíróság felhívta arra, hogy a tanútól származó bizonyíték elfogadhatóságára vonatkozó véleményüket adják elő. A másik megoldás az lett volna, ha a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelemben foglalt jogkérdés eldöntésére

korlátozta volna magát, és a tények értékelését a megyei bíróságra hagyta volna. Azáltal, hogy a Legfelsőbb Bíróság nem a fenti módok valamelyikén járt el, hanem haladéktalanul döntött az ügy érdemében, megsértette a kérelmező tisztességes tárgyaláshoz való jogát.

KELLER ÉS KJØLBRO BÍRÁK KÖZÖS ELLENVÉLEMÉNYE

1. Egyetértünk a többséggel az Egyezmény 6. Cikk 1. bekezdésnek a jelen ügyben való alkalmazásával. Azonban sajnálattal, de nem értünk egyet a többség azon megállapításával, hogy a 6. Cikk 1. bekezdését megsértették, a következő érvek alapján.

I. Nyilvános tárgyaláshoz való jog

2. A Bíróság jól megalapozott esetjoga alapján a 6. Cikk 1. bekezdése szerint a nyilvános tárgyaláshoz való jog a magánszemélyeket az elsőfokú és egyben egyetlen fokú bíróságok előtti eljárásban illeti meg, amennyiben nem állnak fenn olyan kivételes körülmények, amelyek alapján az ilyen jellegű tárgyalástól el lehet tekinteni (ld. *Allan Jacobsson v. Sweden* (no. 2), 19 February 1998, § 46, *Reports of Judgments and Decisions* 1998-1, és *Göç v. Turkey* [GC], no. 36590/97, § 47, ECHR 2002-V).

3. Habár a szóbeli meghallgatáshoz való jog a tisztességes tárgyaláshoz való jog lényeges eleme, meg kell jegyeznünk, hogy ez a jog nem abszolút jellegű (ld. *Döry v. Sweden*, no. 28394/95, 12 November 2002, idézve a jelen ítélet 27. bekezdésében). Az eljárások hatékonysága és gazdaságossága érdekében az Európa Tanács számos tagállamának legfelsőbb bíróságai tárgyalás tartása nélkül bírálhatnak el ügyeket, legalábbis az ellenkezőjét indokoló okok hiányában. Például az izlandi Legfelsőbb bíróság dönthet úgy, hogy ügyeket, amikor lehet, írásban bíráljon el¹, az albán alkotmánybíróság pedig "az ügyek természetétől függően" eldöntheti, hogy azokat szóbeli vagy írásbeli formában bírálja-e el.² Hasonló megközelítést alkalmaz például a svájci³, a finn⁴ és az osztrák⁵ jog is. Úgy tűnik, hogy a tagállamokban nincs egy általános standard megoldás ebben a tekintetben, de a fenti példák azt mutatják, hogy az alperes állam megközelítése a jogorvoslati eljárásokban tartandó tárgyalás kérdését illetően egy tartható alternatívát képvisel, amely messze áll az elfogadhatatlan megoldástól.

4. A 6. Cikk (1) bekezdése szerinti tárgyalás tartására vonatkozó követelményt polgári jogi ügyekben kevésbé szigorúan kell alkalmazni, mint

¹ Izland Polgári Eljárásjogi Törvénykönyve 161. cikk (3) bekezdése (1991. évi 91. törvény) Ld. még *Súsanna Rós Westlund v. Iceland*, no. 42628/04, 6 December 2007.

² Az Albán Köztársaság Alkotmánybíróságának szervezetéről és működéséről szóló 8577. sz. törvény (2010. február 10.) 23. Szakasza.

³ A Svájci Szövetségi Bíróságról szóló törvény 57. szakasza (*Bundesgesetz über das Bundesgericht (Bundesgerichtsgesetz, BGG)*) (2005. június 17.), RS 173.110; a Svájci Szövetségi Bíróság 2014. február 10-i BGer 5A 885/2013. számú ítélete.

⁴ A fellebbviteli bíróságról szóló, a finn bírósági eljárási törvény (768/2002) 26. fejezet, 14. cikke (165/1998), és a Legfelsőbb Bíróságot érintő 30. fejezet 20. cikke (104/1979).

⁵ Ausztria Alkotmánybíróságáról szóló 1953. évi törvény 19. szakasz (4) bekezdése BGB1. Nr. 85/1953.

büntetőügyekben. Fellebbviteli szinten polgári ügyekben a 6. Cikk 1. bekezdése alapján nem feltétlenül szükséges tárgyalást tartani (ld. *K. v. Switzerland*, no. 10807/84, Decision of the Commission (Plenary) of 1 December 1984, D.R. 41. p. 242). A 6. Cikk 1. bekezdésének hatálya alá tartozó büntetőügyekben a Bíróság esetjoga alapján nem feltétlenül szükséges fellebbviteli eljárásban tárgyalást tartani (lásd *Seliwiak v. Poland*, no. 3818/04, §56, 21 July 2009, és *Sibgatullin v. Russia*, no. 32165/02, § 36, 23 April 2009). A fellebbviteli bíróság előtti eljárásban a bíróság köteles tárgyalást tartani, ha tények értékelésében, a bűnösség vagy ártatlanság kérdésében vagy a vádlott jellemére vonatkozó bizonyítékokkal kapcsolatban kell döntést hoznia (lásd *Axen v. Germany*, 8 December 1983, § 28, Series A no. 72; *Seliwiak*, fent hivatkozott, § 56; és *Sibgatullin*, fent hivatkozott, § 36).

5. Habár az adóbírságok a 6. Cikk büntetőjogi vonatkozása alá esnek, a Bíróság korábban arra a megállapításra jutott, hogy „az adóbírságok különböznek a szoros értelemben vett büntetőjogtól; következésképpen a garanciák büntetőjogi vonatkozású részeit nem szükséges a legnagyobb szigorúsággal alkalmazni” (ld. *Jussila v. Finland* [GC], no. 73053/01, § 43, ECHR 2006-XIV). Továbbá, a kérdéses eljárás speciális jellemzői, a kérelmező érdekeinek a felsőbb szintű bíróság előtt történő képviselte és védelme mind jelentőséggel rendelkezik annak eldöntésében, hogy a felsőbb szintű bíróság előtti eljárásban szükséges-e tárgyalást tartani (ld. *Helmers v. Sweden*, 29 October 1991, §§31-32, Series A no. 212-A, a jelen ítélet 33. bekezdésében hivatkozott). A kérdéses eljárás természetét figyelembe kell venni annak eldöntésekor, hogy a 6. Cikk 1. bekezdésében foglalt feltételeknek eleget tettek-e.

6. Továbbá meg kell jegyezni, hogy az Egyezmény 6. Cikk 1. bekezdése szerinti nyilvános tárgyalásról való hallgatólagos lemondásra következtetni lehet, ha "bizonyítást nyert, hogy a kérelmező ésszerűen előre láthatta a cselekményének a következményeit" (ld. *Hermi v. Italy* [GC], no. 18114/02, § 74, ECHR 2006-XII). A múltban a Bíróság a nyilvános tárgyalásról való hallgatólagos lemondásként értelmezte azt, ha a kérelmező nem élt azzal a lehetőséggel, hogy tárgyalás tartását kérje (ld. *Håkansson and Sturesson v. Sweden*, 21 February 1990, §§ 67-68, Series A no. 171-A).

7. Megjegyezzük, hogy jelen esetben a kérelmező előtt nyitva állt a lehetőség, hogy a polgári perrendtartás 274. szakasz (1) bekezdése alapján szóbeli tárgyalás tartását kérje, de nem tette. A kérelmező azt állította, hogy "nem volt lehetősége arra, hogy megtudja, hogy fennáll annak a veszélye, hogy a Legfelsőbb Bíróság nem fogadja el az apja nyilatkozatát, hogy a bizonyítékok ismételt mérlegelésére kerülhet sor, és következésképpen szükség lett volna arra, hogy tárgyalás tartását kérje" (ld. az ítélet 25. bekezdését). Ebben a tekintetben a kérelmező érveit nem tartjuk meggyőzőnek: a tárgydőszakban a polgári perrendtartásnak az erre a kérdésre vonatkozó rendelkezései és a jogvita természete alapján a kérelmező jogi képviselőjének tisztában kellett volna lennie azzal, hogy mi a tétje a Legfelsőbb Bíróság előtti eljárásnak. Azt is

megjegyezzük, hogy a Legfelsőbb Bíróság harmadfokú bíróságként járt el, az eljárása során nem merült fel új tény vagy információ. Ennek eredményeként az, hogy a kérelmező és jogi képviselője nem éltek azzal a lehetőséggel, hogy tárgyalás tartását kérelmezzék az ügyben, véleményünk szerint az ilyen tárgyaláshoz való jogról való hallgatólagos lemondásként értelmezhető.

II. Az eljárás egészének a tisztességessége

8. Megismételjük, hogy a Bíróság egyetlen feladata a 6. Cikk 1. bekezdése alapján annak megvizsgálása, hogy a hazai eljárások tisztességesek voltak-e (ld. a jelen ítélet 29. bekezdését, hivatkozással a következő ügyre: *Al-Khawaja and Tahery v. the United Kingdom* [GC], nos. 26766/05 and 22228/06, § 118, ECHR 2011). Úgy véljük, hogy összességében a jelen ügyben az eljárást nem lehet tisztességtelennek tekinteni.

9. Megjegyezzük, hogy a kérelmezőt jogászok képviselték, akiknek tisztában kellett lenniük a szóbeli tárgyalás kérésének lehetőségével, valamint azzal a ténnyel, hogy ilyen irányú kérdés hiányában tárgyalás megtartására nem kerül sor (ld. a polgári perrendtartás 275. szakaszát). A kérelmezőnek és a jogi képviselőjének tudnia kellett, hogy a Legfelsőbb Bíróság előtti eljárásnak mi a tétje, mivel az adóhatóság korábban már világosan kijelentette, hogy a kérelmezőnek az állításai alátámasztására számviteli bizonyítékot kell benyújtania (ld. az ítélet 9. bekezdését).

10. Megjegyezzük, hogy a Legfelsőbb Bíróság nem figyelmen kívül hagyta a kérelmező apjának nyilatkozatát, hanem úgy ítélte meg, hogy az nem igazolja megfelelően a kérdéses pénzeszközök eredetét. Ez a megállapítás a tanúvallomás bizonyító erejét érintette, nem pedig az abban foglalt konkrét nyilatkozatot; a Legfelsőbb Bíróság nem jutott volna eltérő következtetésre akkor sem, ha a kérelmező apja az eljárásban megismételte volna a tanúvallomását.

11. A Legfelsőbb Bíróság ítéletének jellege összhangban van a polgári perrendtartásban biztosított jogkörökkel és a jelen ügyben harmadfokú bíróságként ellátandó szerepével. A polgári perrendtartásról szóló törvény 275. szakasz (4) bekezdése alapján a Legfelsőbb Bíróság az ügyben új ítéletet hozhat az alacsonyabb szintű bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésével, ha a szükséges tények megállapítása megtörtént. Tekintettel arra, hogy a Legfelsőbb Bíróság előtti eljárásban új tény nem merült fel, a jogerős ítélet az előre látható számos döntési lehetőség egyike lett; a kérelmező jogi képviselőjének tisztában kellett volna lennie ezzel a lehetőséggel.

12. A fentiekre tekintettel arra a következtetésre jutunk, hogy a kérdéses eljárás az egészét nézve, nem volt tisztességtelen, ezért nem tudunk egyetérteni a többségi ítélettel a 6. Cikk 1. bekezdésének megsértését illetően. Habár a kérelmező talán elmulasztott azon jogával élni, hogy tárgyalás tartását kérje, neki és jogi képviselőjének tisztában kellett volna lennie ennek a döntésnek a lehetséges következményeivel.